

Parlamentul României
Senat

Comisia juridică, de numiri,
disciplină, imunități și validări
Nr. XIX/ 430/ 29.12.2023

RAPORT

Asupra **Propunerii legislative „LEGE CADRU privind autonomia culturală a comunităților naționale”**

(L746/2023)

În conformitate cu prevederile art. 70 din Regulamentul Senatului, republicat, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, prin adresa nr. **L746/2023**, a fost sesizată de Biroul permanent, în data de 28.12.2023, în vederea dezbaterii și elaborării raportului asupra **Propunerii legislative „LEGE CADRU privind autonomia culturală a comunităților naționale”**, având ca inițiatori: Kulcsár-Terza József-György - deputat UDMR; Zakarias Zoltán - deputat UDMR.

Propunerea legislativă **a fost respinsă** de Camera Deputaților în ședința din 28 decembrie 2023.

Consiliul Legislativ a avizat negativ propunerea legislativă, prezentând următoarele **critici de neconstituționalitate**:

-încalcă art. 1 alin. (1) din Constituție, referitor la caracterul unitar și indivizibil al statului român - prin soluțiile legislative preconizate se conferă autogovernărilor culturale ale comunităților naționale, constituite pe criterii etnice, competențe de reglementare paralele între ele și, în același timp, paralele cu cele ale autorităților publice centrale și autorităților administrației publice locale. Or, statul unitar presupune o singură ordine juridică bazată pe un singur sistem de organizare prin care se exercită cele trei puteri fundamentale, populația sa având o singură cetățenie. Sfera de cuprindere a ordinii juridice, ca și cea de exercitare a autorității organelor puterii este raportată la întreg teritoriul statului și la întreaga populație, indiferent de etnie sau naționalitate;

-încalcă dispozițiile art. 2 alin. (1) din Constituție, referitoare la exercitarea suveranității naționale - orice formă de putere exercitată în cadrul statului trebuie să derive din voința poporului. Or, organele prin care se dorește exercitarea autonomiei culturale a comunităților naționale ar urma să fie alese prin vot de către membrii comunităților respective, și nu de către Parlament, deși, potrivit proiectului, autoritățile autogovernării culturale naționale ale comunităților naționale ar trebui să fie autorități administrative autonome, ceea ce implică un control parlamentar asupra acestora. Prin urmare, puterea acestor organe nu emană din voința poporului, fiind alese doar de grupuri din cadrul acestuia, contrar art. 4 alin. (2) din Constituție, și nici nu derivă din voința poporului prin alegerea sau numirea acestora de către un organ reprezentativ al poporului. De asemenea, puterea acestor entități nu derivă nici din Constituție, similar puterii autorităților administrației publice locale;

-încalcă dispozițiile art. 4 din Constituție - conferă drept de autogovernare cetățenilor exclusiv pe criterii etnice, chiar dacă autogovernarea vizează doar anumite domenii. Astfel, propunerea legislativă este contrară dispozițiilor art. 4 alin. (1) din Legea fundamentală referitoare la unitatea poporului român, fiind de natură a submina această unitate, precum și ale art. 4 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială;

-dispozițiile art. 6 alin. (1) lit. a) din proiect sunt contrare prevederilor art. 13 din Constituție, potrivit cărora „în România, limba oficială este limba română”;

-încalcă prevederile art. 120 din Constituție, care consacră principiul autonomiei locale - prin art. 3 din proiect se creează premisele conferirii unui statut special unităților administrativ-teritoriale în funcție de ponderea membrilor unei minorități naționale în populația acestora, așadar, pe criterii etnice. Or, potrivit art. 84 din Codul administrativ, autonomia locală este numai administrativă și financiară, fiind exclus orice alt conținut al autonomiei, respectiv politic, etnic, religios. Încălcarea dispozițiilor legilor-cadru se constituie (și) într-o încălcare a dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție referitoare la obligația de respectare a legilor, așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa.

Comisia pentru administrație publică, Comisia pentru cultură și media și Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități au transmis avize negative. Comisia pentru învățământ a adoptat un aviz negativ.

Propunerea legislativă are ca **obiect de reglementare** instituirea autonomiei culturale a comunităților naționale din România. Se preconizează înființarea unor autorități administrative autonome care îndeplinesc prerogative legate de protecția identității minorității naționale respective. De asemenea, proiectul reglementează aspecte referitoare la organele de conducere, precum și la competențele, finanțarea și patrimoniul acestor autorități.

Inițiatorii precizează în Expunerea de motive că, prin adoptarea acestei propuneri legislative, va fi creată baza juridică a autonomiei culturale a comunităților naționale, și anume înființarea acestor instituții specializate pentru gestionarea acelor probleme ale unei minorități naționale care țin de păstrarea și dezvoltarea identității naționale: instituții de autoguvernare pe plan local și național, reglementează competențele și atribuțiile autorităților și ale organelor de conducere, alegerea acestora, sursele financiare și patrimoniale, precum și relația lor cu autoritățile administrației centrale, regionale și locale ale statului. De asemenea, demersul legislativ este justificat prin aprecierea inițiatorilor că ar întări, astfel, construcția democratică a societății românești și ar crește loialitatea persoanelor aparținând minorităților naționale față de instituțiile statului.

Comisia juridică, în ședința din 29 decembrie 2023, a analizat propunerea legislativă și avizele primite și a hotărât să adopte, cu majoritate de voturi ale membrilor prezenți, **un raport de respingere**.

Supunem votului plenului Senatului prezentul raport și propunerea legislativă.

În raport cu obiectul și conținutul reglementării, **Propunerea legislativă „LEGE CADRU privind autonomia culturală a comunităților naționale”**, înregistrată cu **L746/2023**, se încadrează în categoria legilor **organice**, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. o) din Constituția României, republicată, și urmează să fie luată în dezbateră de Senat în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, Senatul este Cameră decizională.

PREȘEDINTE,

Senator Cristian Augustin Niculescu Țăgârlaș

SECRETAR,

Senator Laura Mihaela Moagher

Întocmit, consilier **Camelia Popescu**